

Komisja
Europejska

EURYDICE | 2013

.....

Struktury europejskich systemów edukacyjnych 2012/13: diagramy

Diagramy ilustrują strukturę systemów edukacyjnych od placówek wczesnej edukacji i opieki po szkolnictwo wyższe w roku szkolnym 2012/13 i dotyczą szkół ogólnodostępnych. Publikacja przedstawia 39 systemów edukacyjnych funkcjonujących w 34 krajach sieci Eurydice: 28 krajach członkowskich UE, krajach EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria) oraz w Serbii i Turcji. Diagramy są aktualizowane co roku przez Europejskie Biuro Eurydice (EACEA P9) we współpracy z wszystkimi biurami krajowymi Sieci.

JAK CZYTAĆ DIAGRAMY?

Niniejsze uwagi mają na celu pomóc czytelnikowi w pełni zrozumieć informacje zawarte w diagramach: zastosowane symbole i kolory oraz informacje dodatkowe.

01

Struktura krajowych systemów edukacji oraz poziomy ISCED

Diagramy przedstawiają systemy edukacji w poszczególnych krajach. Obejmują wczesną edukację i opiekę nad najmłodszymi dziećmi prowadzoną w placówkach finansowanych ze środków publicznych, a także szkolnictwo podstawowe i średnie, które w dużej mierze odpowiadają okresowi obowiązku szkolnego we wszystkich krajach. Na diagramach zaprezentowano również szkolnictwo policealne oraz typowe ścieżki kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego. Każdy diagram przedstawia odrębny system edukacji. Zastosowane w diagramie różne kolory odpowiadają poszczególnym poziomom i typom

kształcenia. Krótkie pionowe linie znajdujące się między poziomami odpowiadają podziałowi na cykle lub główne etapy (w przypadku szkolnictwa podstawowego i średniego), oraz okresy trwania programów (kończące się przyznaniem kwalifikacji) na poziomie policealnym i wyższym. Na diagramach nie uwzględniono kształcenia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi prowadzonego poza szkołami ogólnodostępnymi oraz studiów doktoranckich i specjalistycznych w zawodach regulowanych, takich jak medycyna czy architektura. Wąski pasek w różnokolorowe poprzeczne linie ilustruje poszczególne etapy kształcenia według poziomów ISCED, tj. Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Wykształcenia z 1997 r. Klasyfikację tę stosuje się w celach statystycznych na potrzeby porównań międzynarodowych.

- Wczesna edukacja i opieka (nie podlega ministerstwu edukacji)
- Wczesna edukacja i opieka (podlega ministerstwu edukacji)
- Szkolnictwo podstawowe
- Jednolita struktura (ISCED 1 + 2)

- Szkolnictwo średnie ogólnokształcące
- Szkolnictwo średnie zawodowe
- Szkolnictwo policealne
- Szkolnictwo wyższe (w pełnym wymiarze)

Według klasyfikacji ISCED:

ISCED 0	ISCED 1	ISCED 2	ISCED 3	ISCED 4	ISCED 5A	ISCED 5B
Obowiązek nauki w pełnym wymiarze	Połączenie nauki i praktyk zawodowych	Obowiązek nauki w niepełnym wymiarze	Dodatkowy rok	-in/-		
Studia za granicą						

Definicje poszczególnych poziomów ISCED są podane na stronie 12.

02

Terminologia

W przypadku większości krajów na diagramach umieszczono nazwy określające poszczególne typy instytucji. Jednak w niektórych krajach to typ kształcenia (lub programu w szkolnictwie wyższym) jest ważniejszy niż typ instytucji, co zostało uwzględnione na diagramach. Wszystkie nazwy podano w językach narodowych.

03

Wiek uczniów oraz czas trwania nauki

Skala dotycząca wieku uczniów wskazuje wiek, w którym uczniowie rozpoczynają naukę na poszczególnych poziomach kształcenia od etapu wczesnej edukacji i opieki po szkolnictwo policealne (poziomy ISCED 0-4). Skala wskazuje oficjalny wiek, w którym dzieci mogą rozpocząć uczęszczanie do przedszkola lub wiek rozpoczynania obowiązku szkolnego.

Co to jest Eurydice?

Sieć Eurydice dostarcza informacji i analiz europejskich systemów edukacji i krajowych polityk edukacyjnych. Składa się z 40 biur krajowych w 36 krajach uczestniczących w programie „Uczenie się przez całe życie” i jest koordynowana oraz zarządzana przez Agencję Wykonawczą do spraw Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA) w Brukseli, która przygotowuje publikacje porównawcze i bazy danych.

04

Uwagi dodatkowe

Na diagramach nie uwzględniono wcześniejszego lub odroczonego rozpoczęcia nauki, powtarzania roku czy innych czynników mających wpływ na wiek, w którym dziecko po raz pierwszy idzie do szkoły. Więcej aktualnych informacji na temat wieku uczniów na różnych poziomach kształcenia można znaleźć w raporcie *Kluczowe dane o edukacji w Europie 2012* (Rys. C2 Wskaźniki uczestnictwa w edukacji przedszkolnej i podstawowej według wieku oraz Rys. C3, C8 i C10 przedstawiające te wskaźniki dla szkolnictwa średniego i wyższego).

Uczenie się przez całe życie nabiera w Europie coraz większego znaczenia – dorosłym stwarza się szereg możliwości uzupełniania braków w wykształceniu lub podnoszenia swoich kwalifikacji. Na diagramach przedstawiono programy kształcenia dorosłych prowadzące do uzyskania kwalifikacji na podstawie kompetencji oraz kursy umożliwiające dostęp do szkolnictwa wyższego. Tego rodzaju kursy wpisują się zazwyczaj w poziom 4 klasyfikacji ISCED, tj. szkolnictwo policealne.

W związku z tym, że w poszczególnych krajach studenci rozpoczynają studia w różnym wieku, po prawej stronie diagramów podany jest czas trwania programu (w latach) dla tych poziomów. Jest to typowa liczba lat przeznaczonych na ukończenie poszczególnych cykli studiów czy programów w pełnym wymiarze. Diagramy nie uwzględniają programów kształcenia w niepełnym wymiarze ani indywidualnego toku studiów.

05

Związki między programami

Na diagramach pokazano także punkty, w których uczniowie i studenci mogą zmienić typ szkoły lub profil kształcenia, zarówno w ramach kontynuowania jednego poziomu czy programu, jak i jego zakończenia. Punkty te oznaczone są pionowymi liniami łączącymi poszczególne programy. Jednak ze względu na fakt, że potencjalna liczba takich punktów w niektórych krajach wzrasta wraz z kolejnymi poziomami kształcenia, przejście z poziomu szkoły średniej i policealnej na poziom szkoły wyższej nie jest na diagramach uwzględnione. Tym samym, warunki wstępu na uczelnie wyższe, nawet jeśli następuje on automatycznie, nie są tu prezentowane.

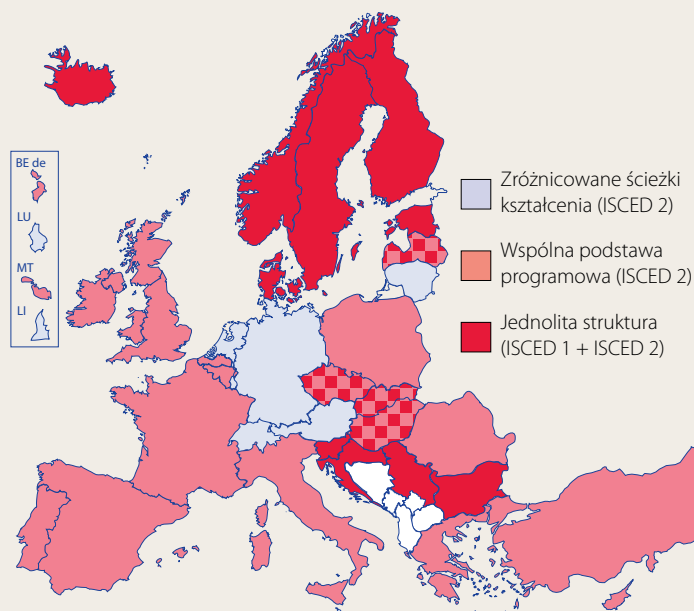
06

Edukacja obowiązkowa: modele organizacyjne

Diagramy przedstawiają trzy główne modele, według których zorganizowana jest edukacja obowiązkowa w krajach europejskich:

- jednolita struktura – kształcenie jest prowadzone w trybie ciągłym od momentu jego rozpoczęcia do zakończenia okresu edukacji obowiązkowej, nie występuje podział na szkołę podstawową i średnią I stopnia, a wszyscy uczniowie realizują kształcenie ogólne;
- wspólna podstawa programowa – po ukończeniu szkoły podstawowej (ISCED 1) wszyscy uczniowie realizują tę samą podstawę programową na poziomie szkoły średniej pierwszego stopnia (ISCED 2);
- zróżnicowane ścieżki kształcenia na poziomie szkoły średniej pierwszego stopnia – po ukończeniu szkoły podstawowej uczniowie kontynuują naukę w różnych typach szkół lub według wybranych ścieżek kształcenia.

GŁÓWNE MODELE ORGANIZACJI EDUKACJI PODSTAWOWEJ I ŚREDNIEJ PIERWSZEGO STOPNIA (ISCED 1-2) W EUROPIE, 2012/13

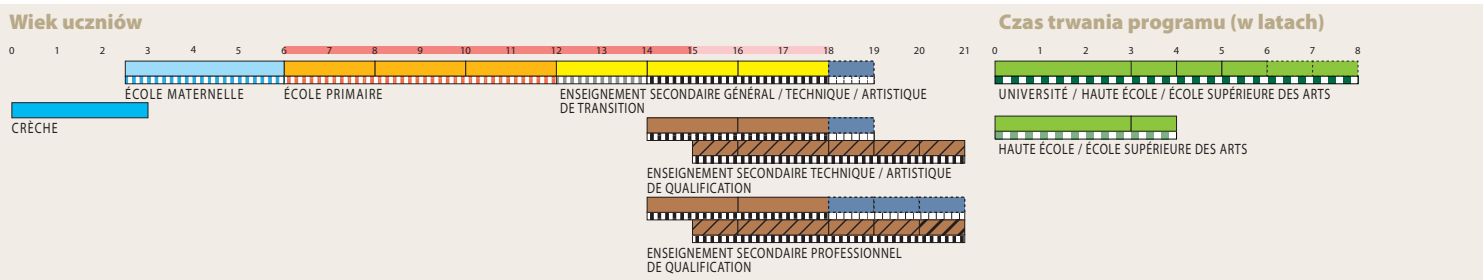
Na Łotwie, Węgrzech, Słowacji i w Czechach edukacja obowiązkowa prowadzona jest w formie jednolitej struktury do ukończenia przez uczniów 14-16 lat. Jednak już w wieku 10-13 lat mogą oni na pewnych etapach procesu edukacji kontynuować naukę w innych typach placówek prowadzących kształcenie na poziomie szkoły średniej pierwszego i drugiego stopnia.

Źródło: Eurydice

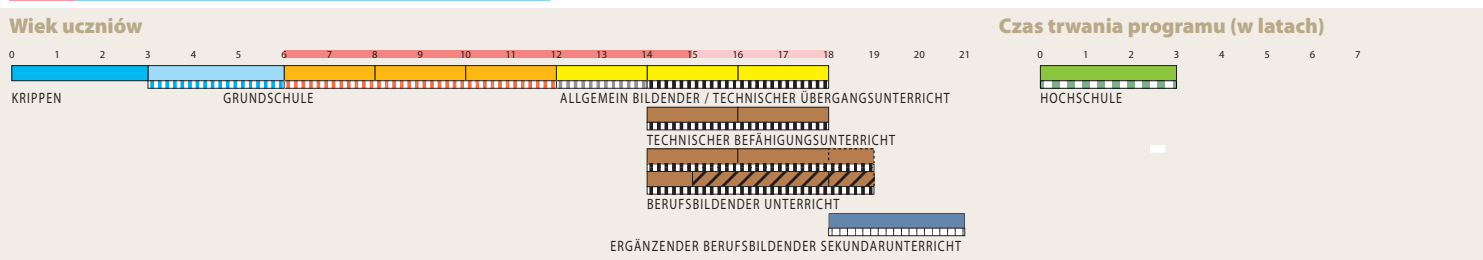

DIAGRAMY: STRUKTURY EUROPEJSKICH SYSTEMÓW EDUKACYJNYCH 2012/13

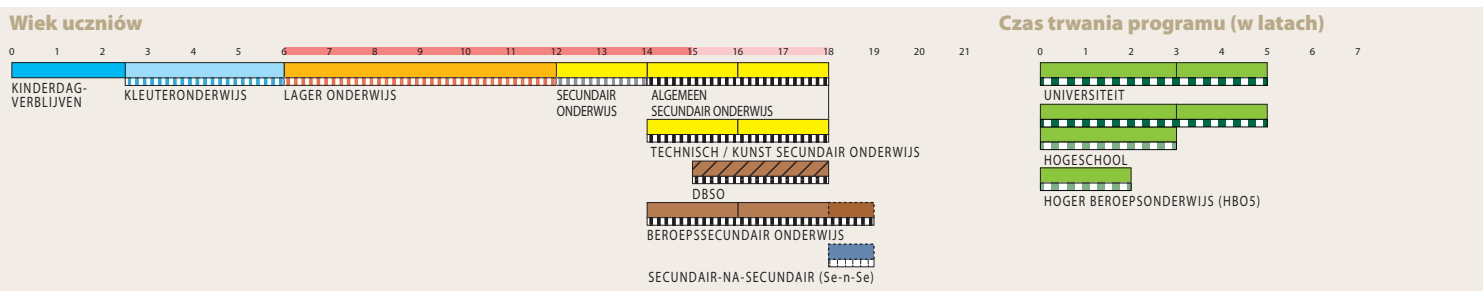
BE FR BELGIA – WSPÓLNOTA FRANCUSKA

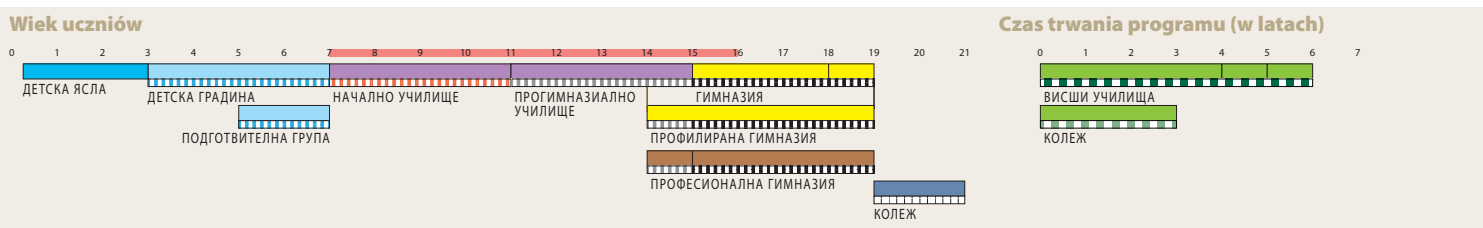
BE DE BELGIA – WSPÓLNOTA NIEMIECKOJĘZYCZNA

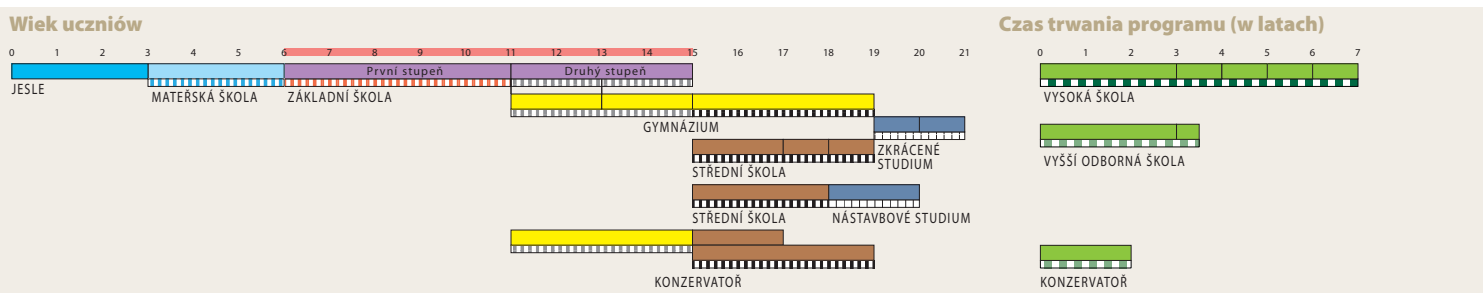
BE NL BELGIA – WSPÓLNOTA FLAMANDZKA

BG BUŁGARIA

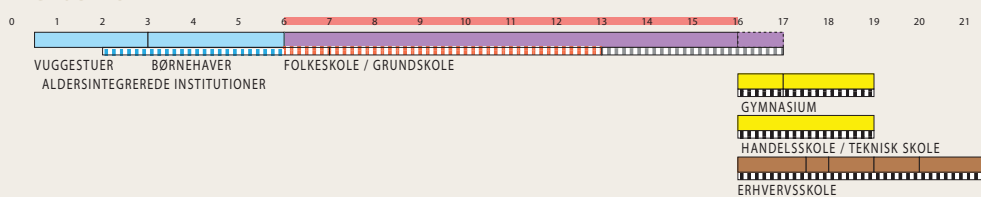

CZ REPUBLIKA CZESKA

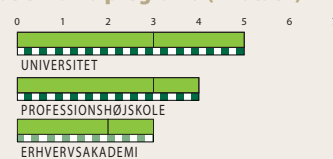

DK DANIA

Wiek uczniów

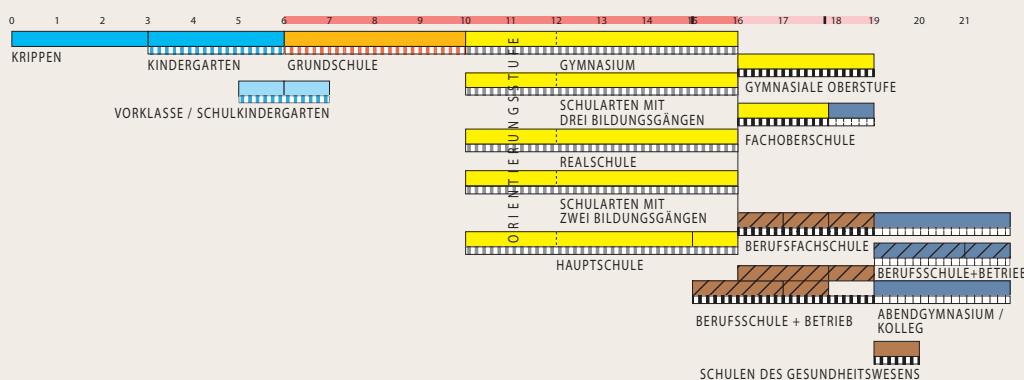

Czas trwania programu (w latach)

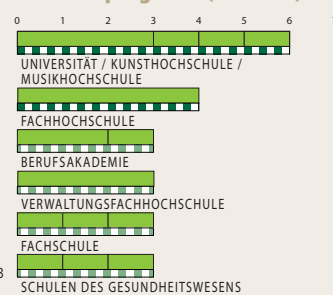

DE NIEMCY

Wiek uczniów

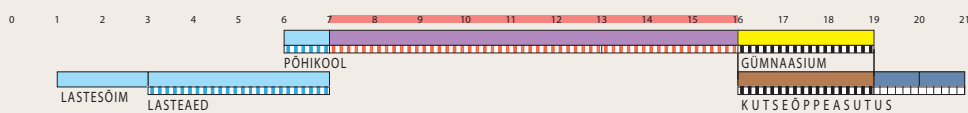

Czas trwania programu (w latach)

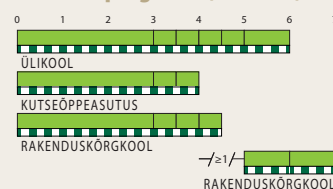

EE ESTONIA

Wiek uczniów

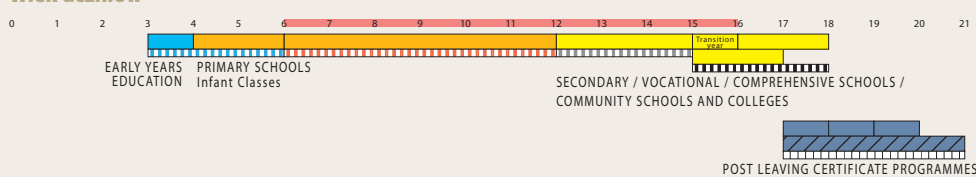

Czas trwania programu (w latach)

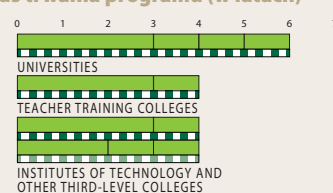

IE IRLANDIA

Wiek uczniów

Czas trwania programu (w latach)

- Wczesna edukacja i opieka (nie podlega ministerstwu edukacji)
- Wczesna edukacja i opieka (podlega ministerstwu edukacji)
- Szkolnictwo podstawowe
- Jednolita struktura (ISCED 1 +2)

- Szkolnictwo średnie ogólnokształcące
- Szkolnictwo średnie zawodowe
- Szkolnictwo policealne
- Szkolnictwo wyższe (w pełnym wymiarze)

Według klasyfikacji ISCED:

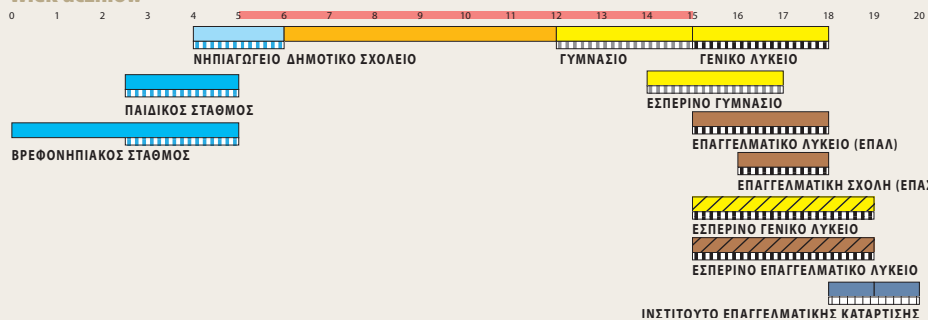
■ ISCED 0
 ■ ISCED 1
 ■ ISCED 2
 ■ ISCED 3
 ■ ISCED 4
 ■ ISCED 5A
 ■ ISCED 5B

- Obowiązek nauki w pełnym wymiarze
- Połączenie nauki i praktyk zawodowych
- Studia za granicą

- Obowiązek nauki w niepełnym wymiarze
- Dodatkowy rok
- n/- Obowiązkowy staż zawodowy oraz czas jego trwania

EL GRECJA

Wiek uczniów

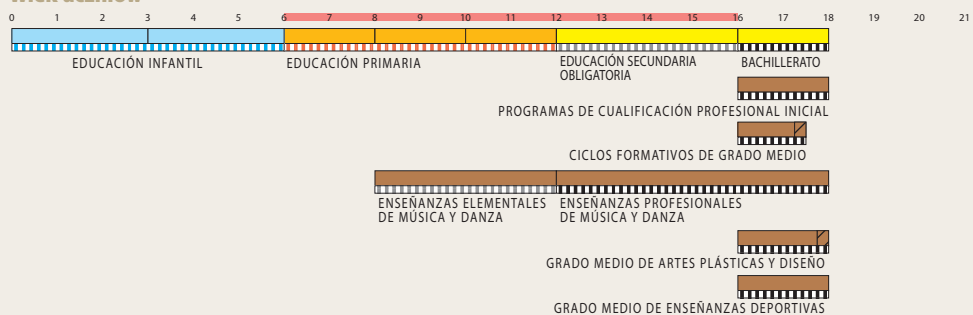

Czas trwania programu (w latach)

ES HISZPANIA

Wiek uczniów

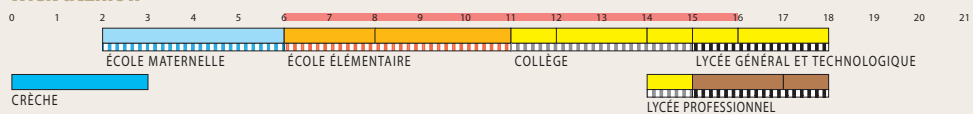

Czas trwania programu (w latach)

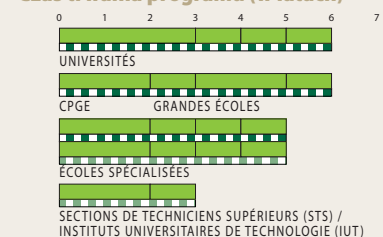

FR FRANCJA

Wiek uczniów

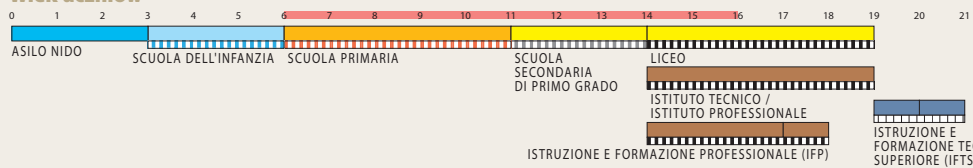

Czas trwania programu (w latach)

IT WŁOCHY

Wiek uczniów

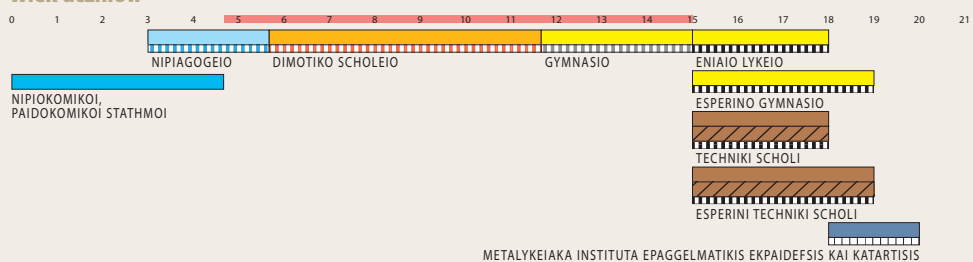

Czas trwania programu (w latach)

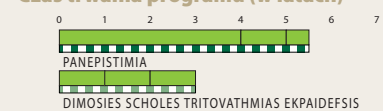

CY CYPR

Wiek uczniów

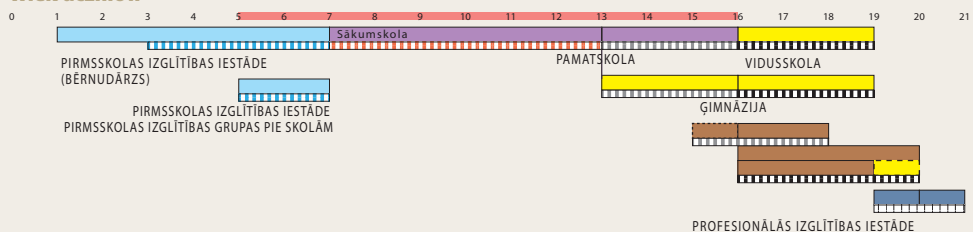

Czas trwania programu (w latach)

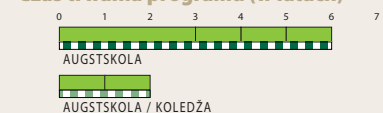

LV ŁOTWA

Wiek uczniów

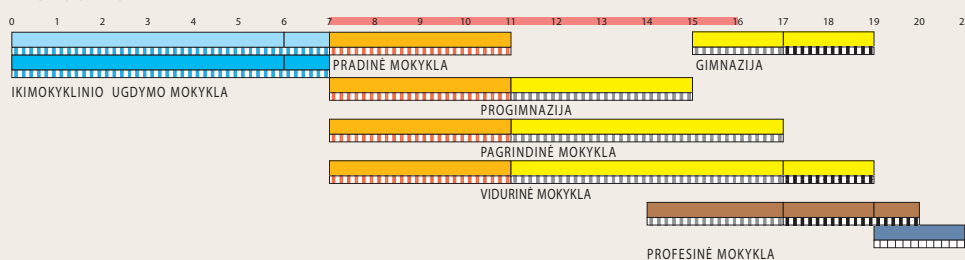

Czas trwania programu (w latach)

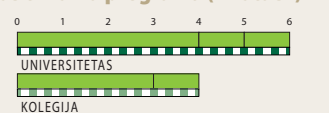

LT LITWA

Wiek uczniów

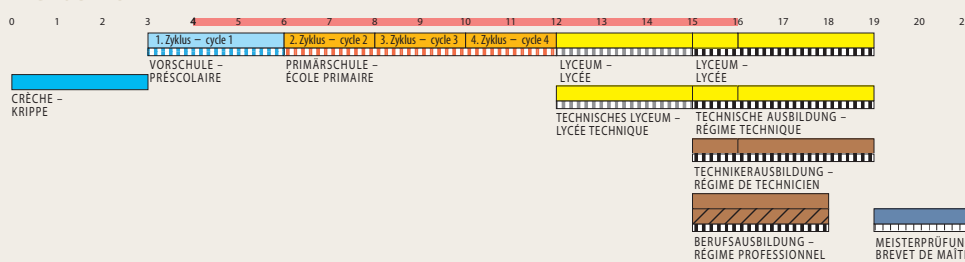

Czas trwania programu (w latach)

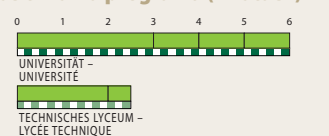

LU LUKSEMBURG

Wiek uczniów

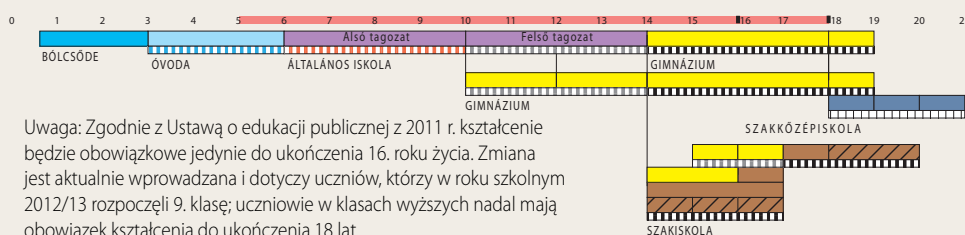

Czas trwania programu (w latach)

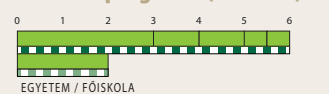

HU WĘGRY

Wiek uczniów

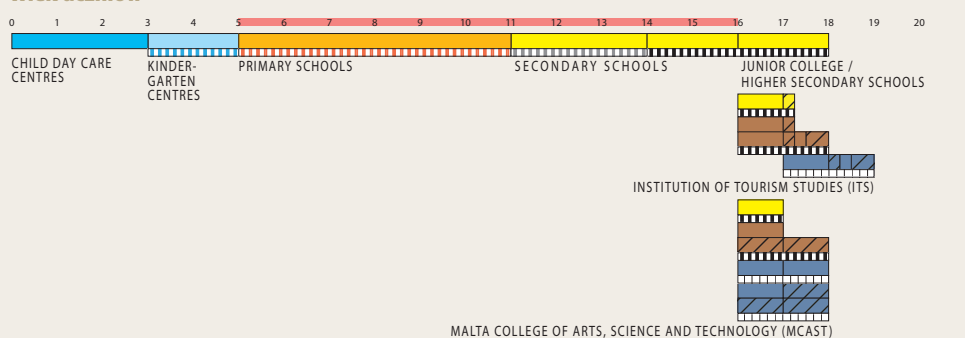
Czas trwania programu (w latach)

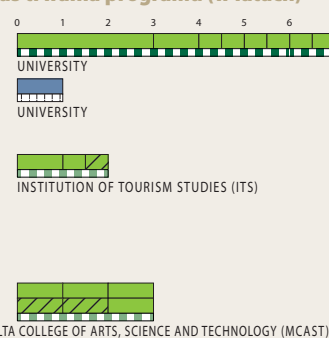
Uwaga: Zgodnie z Ustawą o edukacji publicznej z 2011 r. kształcenie będzie obowiązkowe jedynie do ukończenia 16. roku życia. Zmiana jest aktualnie wprowadzana i dotyczy uczniów, którzy w roku szkolnym 2012/13 rozpoczęli 9. klasę; uczniowie w klasach wyższych nadal mają obowiązek kształcenia do ukończenia 18 lat.

MT MALTA

Wiek uczniów

Czas trwania programu (w latach)

Wczesna edukacja i opieka (nie podlega ministerstwu edukacji)

Wczesna edukacja i opieka (podlega ministerstwu edukacji)

Szkolnictwo podstawowe

Jednolita struktura (ISCED 1 +2)

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące

Szkolnictwo średnie zawodowe

Szkolnictwo policealne

Szkolnictwo wyższe (w pełnym wymiarze)

Według klasyfikacji ISCED:

ISCED 0

ISCED 1

ISCED 2

ISCED 3

ISCED 4

ISCED 5A

ISCED 5B

Obowiązek nauki w pełnym wymiarze

Obowiązek nauki w niepełnym wymiarze

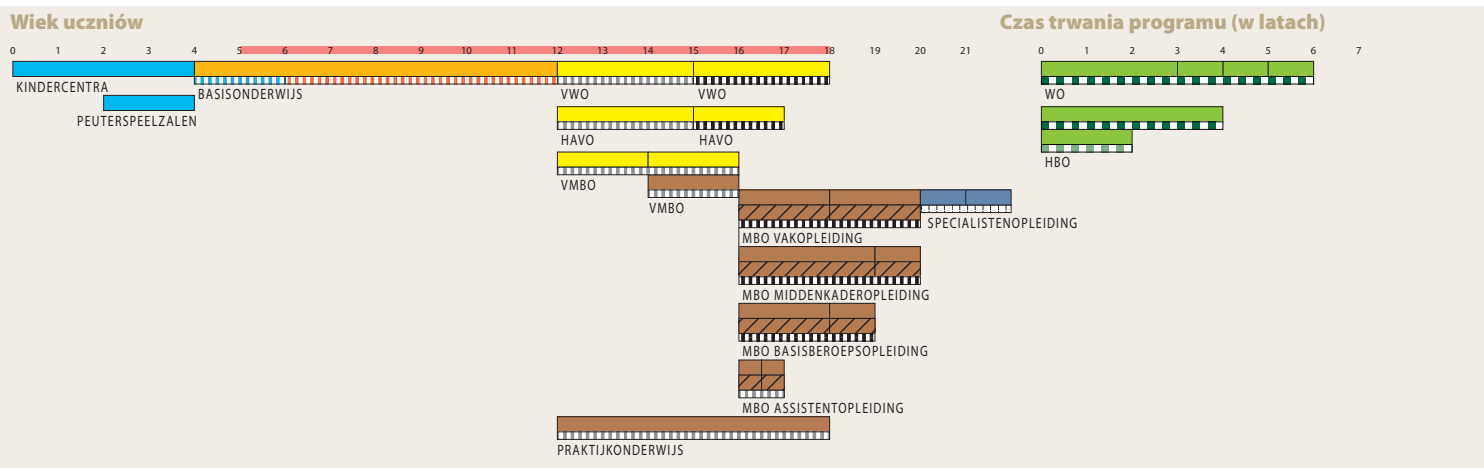
Połączenie nauki i praktyk zawodowych

Dodatkowy rok

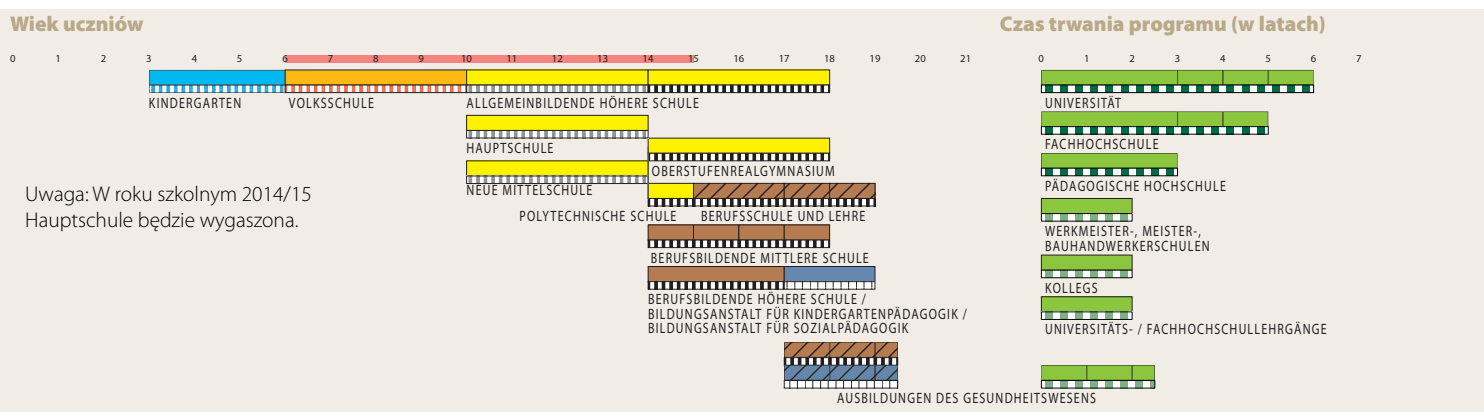
Studia za granicą

-n/- Obowiązkowy staż zawodowy oraz czas jego trwania

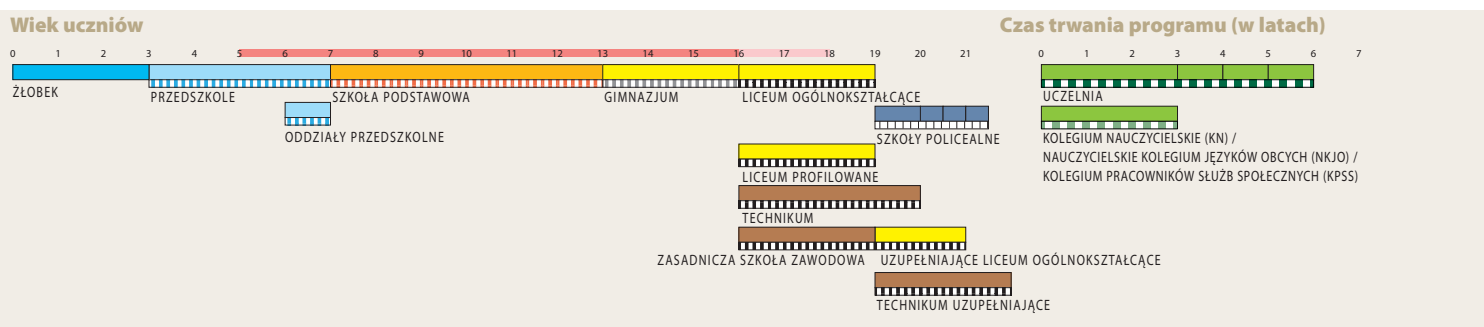
NL HOLANDIA

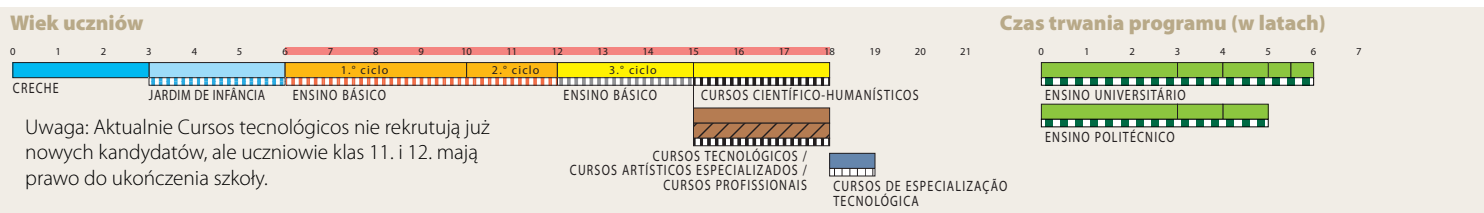
AT AUSTRIA

PL POLSKA

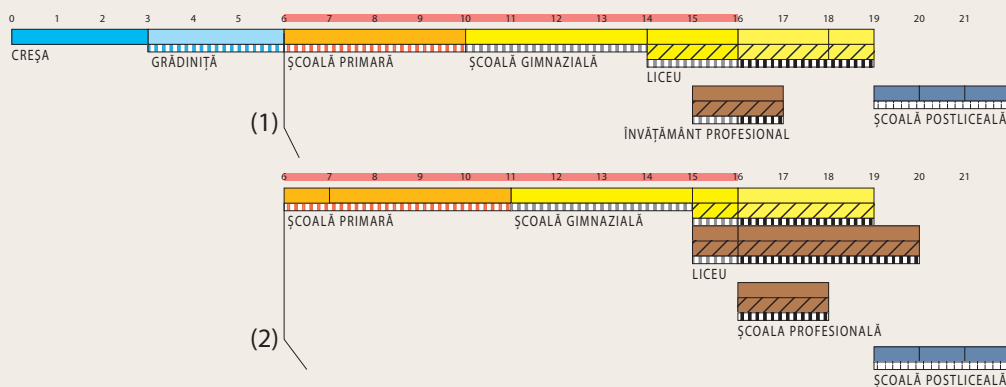

PT PORTUGALIA

RO RUMUNIA

Wiek uczniów

Czas trwania programu (w latach)

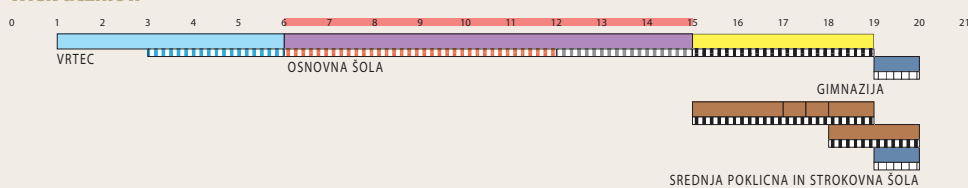
Uwaga: Rok szkolny 2012/13 jest rokiem przejściowym

(1) stary system organizacji jest wygaszany.

(2) nowy system organizacji jest wprowadzany dla 6-latków rozpoczynających pierwszy (wstępny) rok szkoły podstawowej.

SI SŁOWENIA

Wiek uczniów

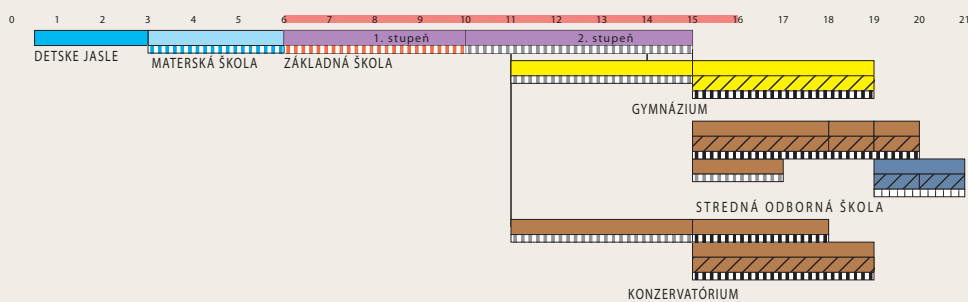

Czas trwania programu (w latach)

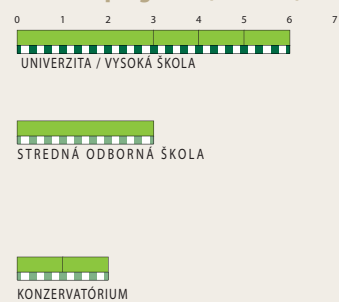

SK SŁOWACJA

Wiek uczniów

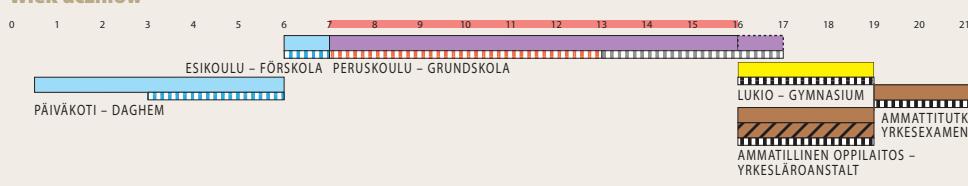

Czas trwania programu (w latach)

FI FINLANDIA

Wiek uczniów

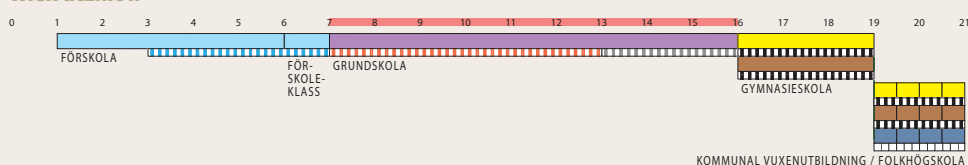

Czas trwania programu (w latach)

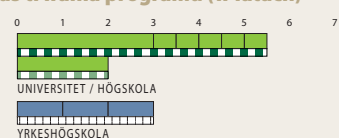

SE SZWECJA

Wiek uczniów

Czas trwania programu (w latach)

Wczesna edukacja i opieka (nie podlega ministerstwu edukacji)

Wczesna edukacja i opieka (podlega ministerstwu edukacji)

Szkolnictwo podstawowe

Jednolita struktura (ISCED 1 +2)

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące

Szkolnictwo średnie zawodowe

Szkolnictwo policealne

Szkolnictwo wyższe (w pełnym wymiarze)

Według klasyfikacji ISCED:

ISCED 0

ISCED 1

ISCED 2

ISCED 3

ISCED 4

ISCED 5A

ISCED 5B

Obowiązek nauki w pełnym wymiarze

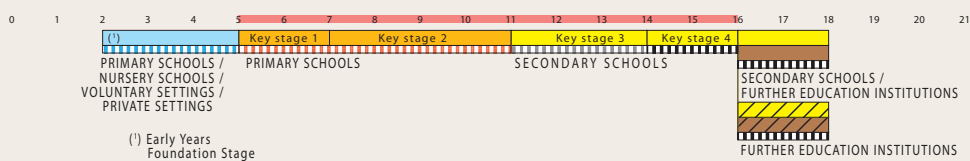
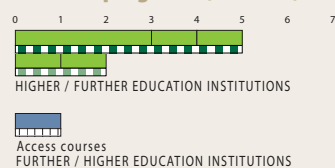
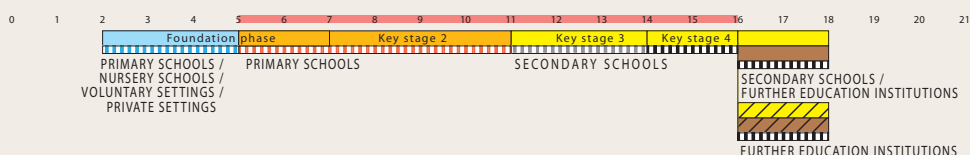
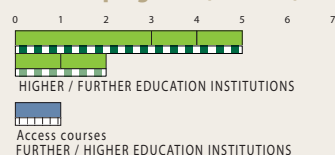
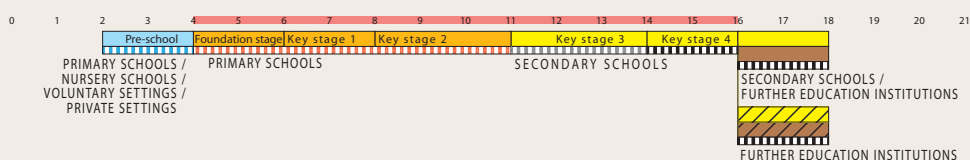
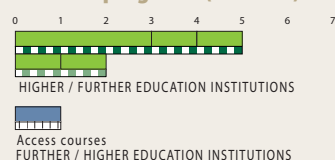
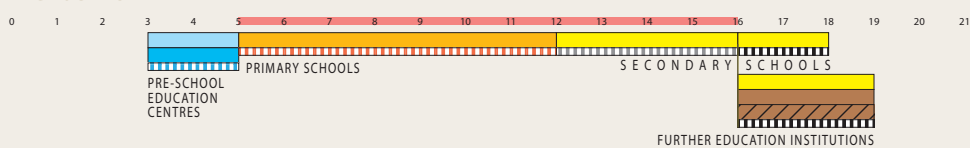
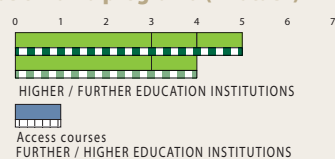
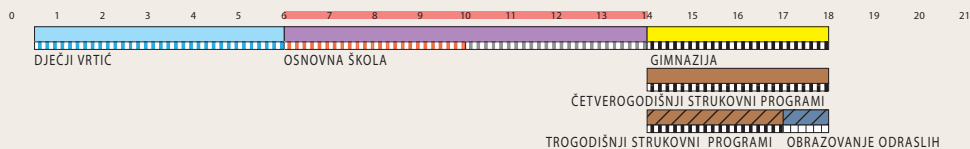
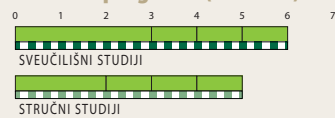
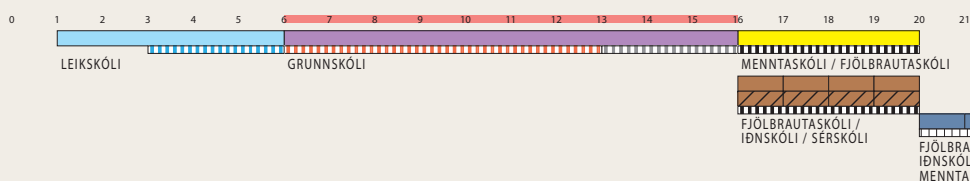
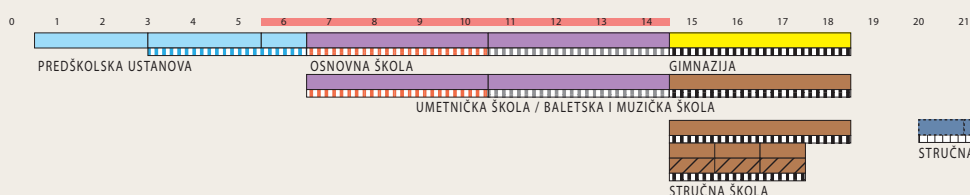
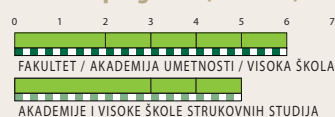
Połączenie nauki i praktyk zawodowych

Studia za granicą

Obowiązek nauki w niepełnym wymiarze

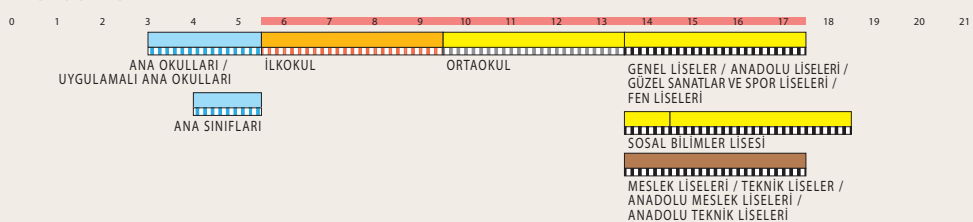
Dodatkowy rok

-/n/- Obowiązkowy staż zawodowy oraz czas jego trwania

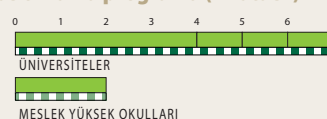
UK ENG ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO – ANGLIA**Wiek uczniów****Czas trwania programu (w latach)****UK WLS ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO – WALIA****Wiek uczniów****Czas trwania programu (w latach)****UK NIR ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO – IRLANDIA PÓŁNOCNA****Wiek uczniów****Czas trwania programu (w latach)****UK SCT ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO – SZKOCJA****Wiek uczniów****Czas trwania programu (w latach)****HR CHORWACJA****Wiek uczniów****Czas trwania programu (w latach)****IS ISLANDIA****Wiek uczniów****Czas trwania programu (w latach)****RS SERBIA****Wiek uczniów****Czas trwania programu (w latach)**

TR TURCJA

Wiek uczniów

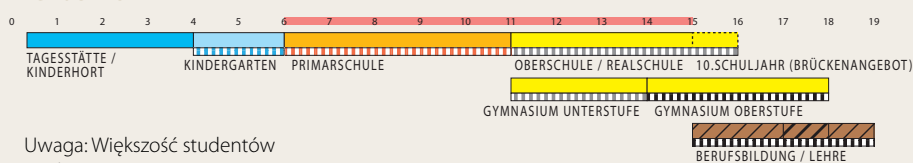

Czas trwania programu (w latach)

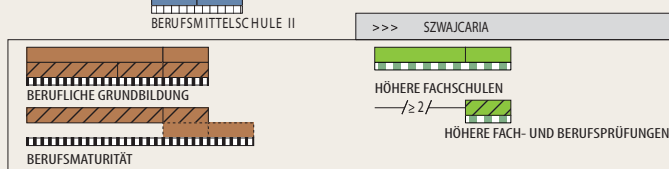
LI LIECHTENSTEIN

Wiek uczniów

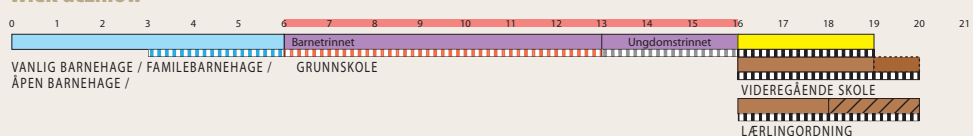
Uwaga: Większość studentów studiuje w Szwajcarii.

Czas trwania programu (w latach)

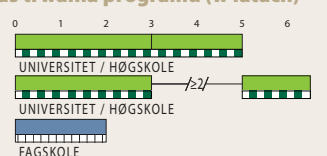

NO NORWEGIA

Wiek uczniów

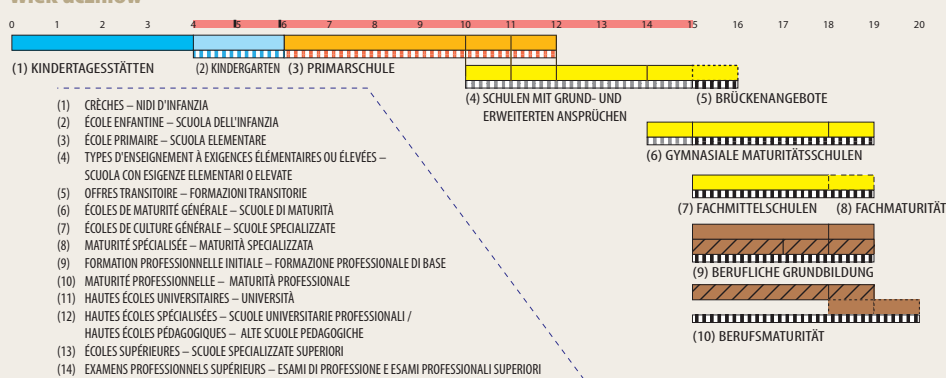

Czas trwania programu (w latach)

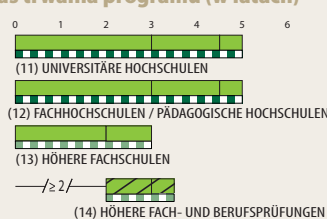

CH SZWAJCARIA

Wiek uczniów

Czas trwania programu (w latach)

Wczesna edukacja i opieka (nie podlega ministerstwu edukacji)

Wczesna edukacja i opieka (podlega ministerstwu edukacji)

Szkolnictwo podstawowe

Jednolita struktura (ISCED 1 + 2)

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące

Szkolnictwo średnie zawodowe

Szkolnictwo policealne

Szkolnictwo wyższe (w pełnym wymiarze)

Według klasyfikacji ISCED:

ISCED 0

ISCED 1

ISCED 2

ISCED 3

ISCED 4

ISCED 5A

ISCED 5B

Obowiązek nauki w pełnym wymiarze

Połączenie nauki i praktyk zawodowych

Studia za granicą

Obowiązek nauki w niepełnym wymiarze

Dodatkowy rok

-/n/- Obowiązkowy staż zawodowy oraz czas jego trwania

MIĘDZYNARODOWA STANDARDOWA KLASYFIKACJA WYKSZTAŁCENIA (ISCED 1997)

ISCED 0 Edukacja przedszkolna

Edukację przedszkolną określa się jako wstępny etap zorganizowanego kształcenia. Jest ona prowadzona w placówkach takich jak szkoły/przedszkola lub inne ośrodki i przewidziana dla dzieci w wieku od 3 lat.

ISCED 1 Szkolnictwo podstawowe

Kształcenie na tym poziomie rozpoczyna się w wieku od 5 do 7 lat, jest obowiązkowe we wszystkich krajach i na ogół trwa od czterech do sześciu lat.

ISCED 2 Szkolnictwo średnie I stopnia

Kształcenie na tym poziomie stanowi kontynuację kształcenia na poziomie podstawowym, ale jest wyraźniej skoncentrowane na poszczególnych przedmiotach nauczania. Na ogół ukończenie nauki na tym poziomie zbiega się w czasie z ukończeniem kształcenia obowiązkowego.

ISCED 3 Szkolnictwo średnie II stopnia

Kształcenie na tym poziomie rozpoczyna się na ogół po ukończeniu kształcenia obowiązkowego, tj. w wieku 15 lub 16 lat. Warunkiem przyjęcia jest zwykle posiadanie odpowiedniego świadectwa (potwierdzającego ukończenie kształcenia obowiązkowego) i spełnienie innych minimalnych wymogów. Nauka jest często wyraźniej ukierunkowana na poszczególne przedmioty niż na poziomie ISCED 2. Kształcenie na poziomie ISCED 3 trwa na ogół od dwóch do pięciu lat.

ISCED 4 Szkolnictwo policealne

Kształcenie na tym poziomie znajduje się niejako na granicy szkolnictwa średniego i wyższego. Programy oferowane na tym poziomie służą poszerzeniu wiedzy absolwentów szkół średnich. Typowym przykładem kształcenia na tym poziomie są programy mające na celu przygotowanie uczniów do studiów na poziomie ISCED 5 lub bezpośrednie przygotowanie do wejścia na rynek pracy.

ISCED 5 Szkolnictwo wyższe (pierwszy etap)

Przyjęcie na ten poziom wymaga na ogół ukończenia kształcenia na poziomie ISCED 3 lub 4. Poziom ISCED 5 obejmuje studia wyższe o profilu akademickim, które mają w dużej mierze charakter teoretyczny (ISCED 5A), i studia wyższe o profilu zawodowym, które są zwykle krótsze i przygotowują do wejścia na rynek pracy (ISCED 5B).

Szczegółowe informacje dotyczące systemów edukacji prezentowanych w niniejszej publikacji można znaleźć w *Eurypedii – Europejskiej Encyklopedii Krajowych Systemów Edukacji*.

Więcej informacji na temat systemów edukacji oraz polityki edukacyjnej można znaleźć w raportach porównawczych Eurydice.

Eurypedia - wielojęzyczna europejska encyklopedia krajowych systemów edukacji obejmuje:

- 38 systemów w 33 krajach
- Informacje tematyczne i w podziale na poziomy kształcenia (od wczesnej edukacji i opieki do kształcenia dorosłych) w 14 jednobrzmiących dla wszystkich systemów rozdziałach
- Najnowsze reformy w rozdziale 14
- Ponad 5000 artykułów tematycznych
- www.eurydice.org.pl/eurypedia